

Sygn. akt III AUa 15/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Sędziowie:	SA Krystyna Smaga (spr.) SA Marcjanna Górską
Protokolant: sekr. sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2015 r. w Lublinie

sprawy A. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy A. D.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 4 listopada 2014 r. sygn. akt VII U 1902/14

oddala apelację.

III AUa 15/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 lipca 2014 r. Zakład (...) Oddział w L. odmówił A. D. prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W uzasadnieniu decyzji wskazano, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, w tym 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

W odwołaniu A. D. domagał się przyznania prawa do emerytury na podstawie ustalenia, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach jako kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony, a wymiar czasu jego pracy przekraczał normy czasu pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 4 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie. Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących podstawach faktycznych i prawnych.

A. D., urodzony (...), od 2 grudnia 1992 r. miał przyznane prawo do renty inwalidzkiej I grupy inwalidów, następnie od 1 marca 1988 r. miał przyznawane na kolejne okresy - ostatnio na stałe - prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Wnioskodawcy przysługuje również prawo do dodatku pielęgnacyjnego.

W dniu 10 lipca 2014 r. A. D. złożył wniosek o emeryturę, w treści którego zawarł oświadczenia o tym, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz że nie pozostaje w stosunku pracy. W oparciu o posiadane oraz złożone wraz z wnioskiem dokumenty organ rentowy ustalił wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 r. łączny staż podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 20 lat 1 miesiąc i 25 dni (20 lat 1 miesiąc i 24 dni okresów składkowych oraz 1 dzień okresów uzupełniających). Żadnego z okresów zatrudnienia wnioskodawcy ZUS nie uwzględnił przy ustalaniu jego stażu pracy w warunkach szczególnych, stwierdziwszy że nie przedłożono żadnego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. W tym stanie rzeczy wydana została zaskarżona decyzja.

Wnioskodawca nie kwestionował ustalonego stażu pracy, wnosił o przyznanie prawa do emerytury z uwagi na wykonywanie ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Wnosił o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków: A. L., A. S., D. D., M. K., Z. O., M. C., W. W. i M. W. na okoliczność wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy ustalił, że A. D. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy: 1/ w okresie od 10 marca 1970 r. do 25 października 1970 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Wodę w L.; 2/ od 5 lipca 1974 r. do 30 kwietnia 1975 r. Wojewódzkim Związku Spółdzielni (...) w L.; 3/ od 2 maja 1975 r. do 17 października 1977 r. w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) O/L.; 4/ od 18 października 1977 r. do 20 marca 1978 r. w Spółdzielni pracy (...) L.; 5/ od 1 marca 1978 r. do 15 marca 1983 r. oraz od 23 sierpnia 1983 r. do 15 maja 1984 r. w (...) /L.; 6/ od 16 maja 1984 r. do 30 czerwca 1986 r. w Okręgowym Zakładzie (...) w L.; 7/ od 2 lipca 1986 r. do 14 czerwca 1991 r. w (...) w L..

W wymienionych zakładach pracy był zatrudniony na stanowiskach: kierowcy, kierowcy samochodu ciężarowego, operatora kierowcy. Od 15 czerwca 1991 r. do 31 października 1992 r. wnioskodawca objęty był ubezpieczeniem społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. W okresie od 27 października 1970 r. do 11 września 1972 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową, a w latach 1986-1989 r. był objęty ubezpieczeniem rolniczym i w tym okresie opłacał składki na (...).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyjaśnienia wnioskodawcy oraz dokumenty zawarte w aktach sprawy. Sąd oddalił wniosek A. D. o dopuszczenie dowodu z zeznań zawnioskowanych świadków na okoliczności warunków pracy wnioskodawcy w poszczególnych zakładach pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie jako niezasadne podlegać musiało oddaleniu.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 b pkt 16 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego dla mężczyzn urodzonych w okresie od dnia 1 stycznia 1951 r. do dnia 31 marca 1951 r. co najmniej 66 lat i 1 miesiąc. Wnioskodawca nie ukończył w/w wieku, zatem nie spełnia warunków niezbędnych do ustalenia mu prawa do emerytury w oparciu o powołany przepis. Natomiast w myśl art. 46 w związku z art. 32 cyt. ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. będącymi pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż wskazany, jeżeli nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego i warunki do uzyskania

emerytury określone w tych przepisach spełnią do dnia 31 grudnia 2008 r. Przy czym wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których wymienionym osobom przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Według § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

A. D. do dnia 31 grudnia 2008 r. nie osiągnął wymaganego przez cytowany przepis wieku emerytalnego, tj. 60 lat.

Zgodnie natomiast z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa rozwiązania. Przepis art. 32 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 rozporządzenia okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: 1/ osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn; 2/ ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Reasumując, Sąd Okręgowy stwierdził, że aby nabyć prawo do emerytury A. D. musiał spełnić łącznie następujące przesłanki: 1/ osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny; 2/ nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego lub wnieść o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w tym funduszu, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa; 3/ na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnić: a/ co najmniej 15-letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz b/ staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Sąd Okręgowy wskazał, że w sprawie bezspornym jest, że wnioskodawca ukończył 60 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, nie legitymuje się co najmniej 25-letnim stażem pracy.

Z uwagi na niespełnienie warunku 25-letniego stażu pracy bezprzedmiotowe było rozważanie spełnienia przez niego pozostałych przesłanek w postaci stażu pracy w warunkach szczególnych.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.

Apelację od powyższego wyroku wniósł A. D., podnosząc że sam organ rentowy wystąpił do niego z zapytaniem, dlaczego nie złożył wniosku o prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, skoro spełnia kryteria, o

których mowa w Rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Podkreślił, że nie jest w stanie spełnić warunku 25-letniego stażu pracy z uwagi na stan zdrowia. Natomiast prawie 20 lat przepracował w warunkach szczególnych. Skarżący podniósł, że Sąd I instancji nie wziął pod uwagę, iż od 1992 r. ubezpieczony przebywał na rencie inwalidzkiej, nie był więc w stanie pracować.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy domagał się oddalenia apelacji, wskazując na zasadność rozstrzygnięcia Sądu I instancji wobec niespełnienia przez wnioskodawcę przesłanki 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest niezasadna i podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie przedstawiając logiczną argumentację prawną. Ustalenia sądu I instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne. Sprawia to, że nie zachodzi potrzeba powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych oraz dokonanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku interpretacji przepisów prawa mających zastosowanie w niniejszej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1997 r., sygn. II UKN 61/97 – OSNAP 1998 r., nr 3, poz. 104; wyrok Sądu Najwyższego z 8 października 1998 r., sygn. II CKN 923/97 – OSNC 1999 r., z. 3, poz. 60; wyrok Sądu Najwyższego z 12 stycznia 1999 r., sygn. I PKN 21/98 – OSNAP 2000, nr 4, poz. 143).

Odnosząc się bezpośrednio do zarzutów apelacji należy stwierdzić ich bezzasadność.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie i tylko w tym zakresie podlega ona kontroli sądu zarówno pod względem jej formalnej poprawności, jak i merytorycznej zasadności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 lutego 2012 r., sygn. UK 275/11, LEX nr 1215286).

Przedmiotem niniejszej sprawy było roszczenie ubezpieczonego A. D. o prawo do emerytury we wcześniejszym wieku emerytalnym.

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy, badając spełnienie przez ubezpieczonego warunków do nabycia prawa do emerytury, przeanalizował zgromadzony materiał dowodowy i ustalił, że ubezpieczony nie spełnia wszystkich przesłanek nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Nie legitymuje się bowiem 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, nie spełnia więc koniecznego warunku do przyznania prawa do wyżej wskazanego świadczenia.

Skarżący nie kwestionował w apelacji, że nie spełnia przesłanki 25-letniego stażu pracy. Podnosił natomiast, że winien otrzymać prawo do emerytury z uwagi na to, iż pracował ponad 15 lat w warunkach szczególnych, co jest w stanie udowodnić zeznaniami licznych świadków.

Podkreślić jednak trzeba, że w sytuacji, gdy ubezpieczony nie spełnia jednego z kumulatywnych warunków uzasadniających przyznanie emerytury, Sąd zwolniony jest od badania pozostałych warunków, gdyż te w ostatecznym rozrachunku nie doprowadzą i tak do przyznania ubezpieczonemu świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 września 2014 r., sygn. UK 7/14, LEX nr 1511381). Sąd Okręgowy zasadnie zatem zrezygnował z ustalania, czy wnioskodawca istotnie legitymuje się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

W tym stanie rzeczy stwierdzić należy, że wnioskodawca nie spełnia wszystkich warunków do nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zaskarżone orzeczenie jest zatem prawidłowe i musi się ostać, apelacja nie zawiera natomiast żadnej argumentacji przemawiającej za uwzględnieniem wniesionego środka zaskarżenia.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny orzekł, na podstawie art. 385 k.p.c., jak w sentencji.